

Mäntsälän muuttoliike 2015-2019

Vili Manninen

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Mäntsälän muuttoliike 2015-2019

Vili Manninen
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Maaliskuu, 2020

Vili Manninen

Mäntsälän muuttoliike 2015-2019

Vuosi	2020	Sivumäärä	40
-------	------	-----------	----

Tämän opinnäytetyön aiheena oli Mäntsälän muuttoliike. Kyseessä on pitkittäistutkimus ajalta 2015-2019 jossa tarkoituksena oli kartoittaa Mäntsälän kunnan muuttoliikettä, sekä sen keskeisiä syitä. Edellä mainitun lisäksi tutkimuksessa kartoitetaan, miten Mäntsälän kuntaa voidaan kehittää vielä houkuttelevammaksi muuton kohteeksi. Työ rajattiin käsittelemään kuntien välistä tulo- ja lähtömuuttoa, sekä kunnan sisällä tapahtuvaa muuttoa. Toimeksiantajana opinnäytetyössä toimi Mäntsälän kunta, ja ohjaajana toimi lehtori Petri Oikkonen.

Tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua, jossa haastateltavana oli Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n markkinointipäällikkö Jyrki Teeriaho. Haastattelu toteutettiin MYK:n toimitiloissa Mäntsälässä, ja siinä käsiteltiin pääosin kunnan muuttoliikettä tutkimuskysymysten pohjalta. Haastattelun lisäksi tutkimuksessa analysoitiin kunnan muuttoliikkeen avaintilastot sekä tuotiin esiin aiemmista Mäntsälän muuttoliikkeen opinnäytetöistä havaittuja tuloksia.

Tutkimustulosten mukaan Mäntsälän kunnan kokonaisnettomuutto on kasvanut 38 ihmisellä 2015-2019 välisenä aikana. Kuntien välisissä muutoissa jäätin miinuksien puolelle 86 henkilön verran. Keskeisimmät syyt muutolle liittyivät opiskeluun, työhön liittyviin syihin, asunnon vaihtoihin sekä perhesuhteiden muutoksiin. Isoimpana muuton motiivina on opiskelu, jossa eniten muuttavat nuoret aikuiset. Muuttoliike kohdistuu eniten pääkaupunkiseudulle, jonne muutetaan parempien opiskelu- ja työmahdollisuuksien perässä. Isoimpana tarpeena kunnan kehitykselle olisi liikenneyhteyksien kehittäminen pääkaupunkiseudun suuntaan. Mäntsälän kunta on panostanut yleiseen viihtyvyyteen, jota tulisi jatkaa myös tulevaisuudessa. Mäntsälään muutetaan luonnonläheisyyden, maaseutumaisuuden sekä omakotitalojen perässä.

Asiasanat: Mäntsälä, muuttoliike, muuttoliikkeen teoria, teemahaastattelu, pitkittäistutkimus

Vili Manninen

Migration in Mäntsälä 2015-2019

Year	2020	Pages	40
------	------	-------	----

This thesis was a longitudinal study about the migration of Mäntsälä. The sole purpose of the research was to study and survey the migration in Mäntsälä. In addition, this thesis discussed the key reasons of migration to and from the municipality and how it could possibly increase population in the future. The thesis was initiated by the municipality of Mäntsälä. Thesis supervisor was Petri Oikkonen, who introduced the author to this topic in the first place. The timeline for this research was 2015-2019.

The research data was collected using thematic interview as the research method. Alongside with the interview, the statistics of migration in Mäntsälä were analysed. The interview dealt with the main research problems of the study. The interviewee was Jyrki Teeriaho, the marketing manager of Mäntsälän Yrityskehitys Oy.

According to the study, the municipality of Mäntsälä had increased its population with total of 38 people in the span of 2015-2019. On the other hand, Mäntsälä had suffered a migration loss of 86 people due to intermunicipal migration. The main causes of migration were studying, work related reasons, housing and changes in family circumstances. The Majority of the people who had moved out of Mäntsälä sought better education, work and overall circumstances of life from the metropolitan area of Helsinki. Vice versa the people who had moved to Mäntsälä sought for other things such as nature, countryside living and residential property.

Keywords: Mäntsälä, migration, theory of migration, thematic interview, longitudinal study

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Aiheen valinta	6
1.2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	6
1.3	Tutkimuksen rajaus	6
1.4	Tutkimusmenetelmät sekä tutkimusongelma	7
1.5	Tutkimusperinne	7
1.6	Tutkimuksen kulku	8
2	Muuttoliike	10
2.1	Muuttoliikkeen tarkoitus ja käsitteet	10
2.2	Suomen muuttoliike	11
2.3	Muuttoliikkeen syyt	12
2.4	Muuttoliikkeen seurauksia	17
3	Mäntsälän kunta	18
3.1	Mäntsälän historia.....	18
3.2	Mäntsälä yleisesti	20
3.3	Mäntsälän palvelut ja kulttuuri	22
4	Tutkimus.....	23
4.1	Tutkimuksen suunnittelu	23
4.2	Pitkittäistutkimus	24
4.3	Teemahaastattelu.....	25
4.4	Aineiston analyysi	26
4.5	Väestönmuutos Mäntsälässä	27
4.6	Väestönmuutosten ennakkotiedot 2019.....	27
5	Tutkimuksen tulokset	29
5.1	Jyrki Teeriaho- Mäntsälän Yrityskehitys Oy	29
5.2	Aiemmat tutkimukset Mäntsälän muuttoliikkeestä.....	32
6	Yhteenveto	33
6.1	Johtopäätökset	33
6.2	Tutkimuksen luotettavuus	35
	Lähteet.....	36
	Kuviot	40
	Taulukot	40

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä on aiheena Mäntsälän kunnan muuttoliike. Työssä käydään läpi muuttoliikkeen keskeisiä käsitteitä ja sen syitä. Työssä syvennyttään Mäntsälän kunnan muuttoliikkeeseen vuosilta 2015-2019. Ensimmäisessä kappaleessa käsitellään mistä kyseisen aiheen valinta muodostui, mikä tarkoitus tällä tutkimuksella on ja mitkä tavoitteet. Kappaleessa käydään lisäksi läpi mihin tutkimus on rajattu, minkälainen tutkimusmenetelmä työssä on kyseessä ja millaiset ovat tutkimusperinteet. Lopuksi avataan vielä opinnäytetyön kokonaisrakennetta.

1.1 Aiheen valinta

Etsin omaan työhöni aihetta kesästä 2019 lähtien, ja sitä sopivaa ei tuntunut millään löytyvän. Lehtori Petri Oikkonen ehdotti aiheen miettimisen ohessa minulle ensimmäisenä Mäntsälän muuttoliikettä. Aihe kuulosti ensin vieraalta, mutta miettimisen ja tutkimisen jälkeen se vaikuttikin loppujen lopuksi kiinnostavalta joten päätin siihen tarttua.

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Työn aiheena on pitkittäistutkimus Mäntsälän muuttoliikkeestä 2015-2019. Työn tarkoituksena on kartoittaa Mäntsälän muuttoliikettä yllä mainittujen viiden vuoden ajalta ja analysoida sitä. Muuttoliikettä käydään läpi erilaisten muuttoliiketeorioiden sekä tutkimusten pohjalta, ja niitä sovelletaan tässä työssä kohteena olevaan Mäntsälään. Työn tavoitteena on tutkia, mihin suuntaan Mäntsälän kunnan muuttoliike on mennyt viimeisen viiden vuoden ajan. Lisäksi pohditaan, miten kunnan palveluita ja muita toimintoja voidaan mahdollisesti kehittää entistä puoleensavetävimmiksi.

1.3 Tutkimuksen rajaus

Tässä opinnäytetyössä käsitellään ja analysoidaan Mäntsälän kunnan muuttoliikettä. Tutkimus on rajattu vuosiin 2015-2019. Tutkimuksessa käsitellään kunnan tulomuuttoa, poismuuttoa ja niiden syitä. Tutkimus ei käsittele maahanmuuton vaikutusta Mäntsälän kunnan muuttoliikkeeseen.

1.4 Tutkimusmenetelmät sekä tutkimusongelma

Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelma on Mäntsälän muuttoliikkeen kartoitus vuosien 2015-2019 välisenä aikana.

Työn keskeiset tutkimuskysymykset ovat:

- Miten Mäntsälän kunnan muuttoliike on muuttunut vuosina 2015-2019?
- Mitkä ovat keskeisiä syitä muuttoliikkeeseen?
- Millä tavoin voidaan lisätä kunnan houkuttelevuutta kokonaisnettomuuton parantamiseksi?

Tutkimus toteutetaan pitkittäistutkimuksena joka sisältää teemahaastattelun, ja Mäntsälän kunnalta saatujen tilastojen analysoinnin. Pitkittäistutkimus on tutkimusstrategia, jolla tutkitaan pitkän aikavälin; jopa vuosikymmenten välistä muutosta ja kehitystä. Tässä tapauksessa tutkitaan muuttoliikettä viiden vuoden ajalta. Pitkittäistutkimuksen avulla voidaan tässä opinnäytetyössä tutkia ja analysoida muutoksia sekä syitä muuttoliikkeelle. (Koppa 2015.)

Haastattelulla on tutkimusmenetelmänä monia eri tyyppejä. Teemahaastattelulla on myös etunsa ja haittansa. Haastattelu on ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä, sillä siinä ollaan kielellisessä vuorovaikutuksessa haastateltavan kanssa. Haastattelun ehkäpä yksi isoimmista eduista muihin tutkimusmenetelmiin verrattuna on sen joustavuus. Tiedonkeruuta pystytään muuntelemaan tarvittavalla tavalla, ja vastauksia on helpompi tulkita verrattuna esimerkiksi kyselylomakkeeseen. Etuna on myös se, että suunniteltu vastaaja saadaan haastatteluun mukaan ja tämä on mahdollisesti tavoitettavissa haastattelun jälkeenkin, mikäli jotain jää keskustelematta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 204-206.)

1.5 Tutkimusperinne

Tämä tutkimus on pitkittäistutkimus, joka ei ole suinkaan ainoa Mäntsälän kunnan muuttoliikkeestä tehty opinnäytetyö. Libana Dzinon ja Samuli Kuusiston (2018) tutkimukset käsittelevät Mäntsälän kunnan poismuuton syitä, ja puolestaan Jani Bergin & Jimi Kaiskon tutkielma (2019) perehtyi kunnan tulomuuton syihin. Tässä opinnäytetyössä kartoitetaan koko viiden vuoden ajalta kunnan muuttoliikettä. Edellä mainittujen tutkimuksien tulokset otetaan tässä tutkimuksessa huomioon ja niitä vertaillaan keskenään.

1.6 Tutkimuksen kulku

Tässä Mäntsälän muuttoliikkeeseen kohdistuvassa opinnäytetyössä on yhteensä kuusi kappaletta. Ensimmäisessä kappaleessa käsitellään yleisesti mitä tämä opinnäytetyö käsittelee. Kappaleessa käydään läpi tutkimuksen tavoitteet ja tarkoitus, sekä rajataan tutkimus. Edellä mainittujen asioiden lisäksi esitetään tutkimusperinteitä, sekä käydään yleisesti läpi koko työn rakennetta.

Työn toisessa osiossa perehdytään tutkimuksen osalta olennaiseen teoriaan, eli muuttoliikkeeseen. Kappaleessa käydään läpi muuttoliikkeen keskeisiä käsitteitä sekä sen tarkoitusta. Lisäksi tarkastellaan, mitkä ovat muuttoliikkeen takana olevia keskeisiä syitä jotka aiheuttavat muuttoliikettä itsessään. Lopuksi osiossa tutkitaan yleistä muuttokäyttäytymistä Suomessa.

Kolmannessa kappaleessa perehdytään opinnäytetyön kohteena olevaan Mäntsälän kuntaan. Luvussa käydään läpi ensin Mäntsälän kunnan historiaa, jonka jälkeen esitellään hieman yleis- ja maantieteellistä tietoa sekä väestöä.

Neljännessä kappaleessa analysoidaan työn tutkimusmenetelmiä, ja käydään läpi niiden teoriaa. Lisäksi käydään läpi miten näitä valittuja menetelmiä sovelletaan tutkimuksessa ja sen eri vaiheissa. Viidennessä kappaleessa analysoidaan tutkimustuloksia, ja vertaillaan miten muuttoliike on muuttunut vuosien aikana. Lisäksi käydään läpi mitkä ovat sen keskeiset syyt, sekä miten palveluita ja toimintoja voidaan parantaa kokonaisnettomuuton kasvattamiseksi.

Työn viimeisessä kappaleessa tehdään johtopäätökset ja yhteenveto tutkielmasta ja sen tuloksista. Lisäksi pohditaan mahdollisia jatkotutkimuksen mahdollisuuksia.

Kuvio 1: Opinnäytetyön rakenne

2 Muuttoliike

Tässä kappaleessa käydään läpi tutkielman pääteemaa, eli muuttoliikettä. Toisessa osiossa syvennytään muuttoliikkeen teoriaan, jossa käydään läpi muuttoliikkeen tarkoitusta, keskeisiä käsitteitä sekä itse muuttoliikettä aiheuttavia syitä.

2.1 Muuttoliikkeen tarkoitus ja käsitteet

Muuttoliikeelle on monia eri määritelmiä, ja sen määrittely riippuu siitä missä kontekstissa ja yhteydessä sitä käsitellään. Perimmäisesti muuttoliikkeellä tarkoitetaan kuitenkin väestön pysyvää siirtymistä alueelta toiselle. Muuttoliikkeen yläkäsitteenä on käytetty liikkuvuus-käsitettä, joka on tilapäistä liikkumista, eli vaikkapa turismia. Yksityiskohtaisia eroja näiden kahden välillä on kuitenkin monimutkaista hahmottaa. Muuttoliike voi olla luonteeltaan joko vapaaehtoista tai pakkoluonteista. Karkeasti jaoteltuna ensimmäisenä mainittu voidaan jakaa maassamuuttoon, eli maan sisäiseen muuttoon ja toinen valtion rajat ylittävään muuttoon, eli siirtolaisuuteen, pakolaisuuteen, maastamuuttoon ja maahanmuuttoon. (Korkiasaari & Söderling 2007, 240.)

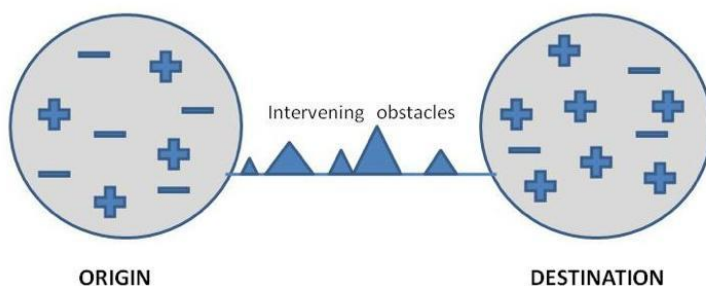
Vapaaehtoinen muuttoliike voidaan jaotella tavoitteelliseen ja vastahakoiseen. Tämä jako perustuu työntö-veto-teoriaan, jossa vastahakoisessa muutossa muuttaja ei niinkään hae uutta ja parempaa elämää, vaan pyrkii säilyttämään samantyyppiset olosuhteet sekä minimielintason. Työttömyyden vuoksi muuttaminen lukeutuu tähän kategoriaan, ja vastahakoinen muutto nojaa täten muutettavan alueen työntäviin tekijöihin. Tavoitteellista muuttoa taas motivoi uutta etsivä aktiivisuus. Tavoitteellisessa muutossa ihminen pyrkii saavuttamaan jonkin tärkeän päämäärän, kuten paremman koulutuksen tai työpaikan. Tässä muuttoliikkeen kategoriassa motiivina on siis alueen vetävät tekijät. (Korkiasaari & Söderling 2007, 240.)

Kaupunkien ja kuntien sisäinen- ja välinen muuttoliike ovat piirteiltään erilaisia prosesseja, mutta siitä huolimatta niillä on merkitsevä asema alueen kehitykselle. Nämä kaksi eroavat toisistaan tyypillisesti muuttoperusteiden takia. Alueen sisäistä muuttoa motivoi yleensä kotitalouden tarpeiden parannus tai elämänvaiheen muutos. Alueiden välisessä muutossa nämä syyt jäävät vähemmälle, ja tilalle tulevat saavutettavuuteen ja työmarkkinoihin liittyvät syyt. (Laakso & Loikkanen 2004, 120.)

Muuttoilmiötä on kuvailtu useimmiten jo yllä mainitulla työntö-veto-mallilla, joka soveltuu hyvin sekä yksilöiden että rakenteellisten ilmiöiden tarkasteluun. Malli ei ole niinkään teoria, vaan selitysmalli jolla pystytään selittämään muuttoliikkeen perusmekanismeja. Kyseisessä mallissa ihmisten muuttokäyttäytyminen voidaan jakaa neljään eri kategoriaan: lähtöalueen työntäviin, tuloalueen vetäviin, väliintuleviin sekä yksilöllisiin tekijöihin. Ajatellaan, että

muuttoa pohtiessaan ihminen vertailee lähtö- ja tuloalueen hyötyjä ja haittoja. Ihmiset painottavat eri tekijöitä kuitenkin omalla tavallaan perustuen omiin kokemuksiin, arvoihin ja asenteisiin. Muuttopäätökseen saattaa vaikuttaa myös väliintulevat esteet kuten pitkä välimatka, muuttorajoitukset sekä taloudelliset kustannukset. Muuttokynnystä voi madaltaa hyvät liikenneyhteydet, matkustamisen halpeneminen ja muuttorajoitusten poistuminen. (Korkiasaari & Söderling 2007, 246.) Kuviossa 2 nähdään Leen työntö-veto-mallin kokonaisidea.

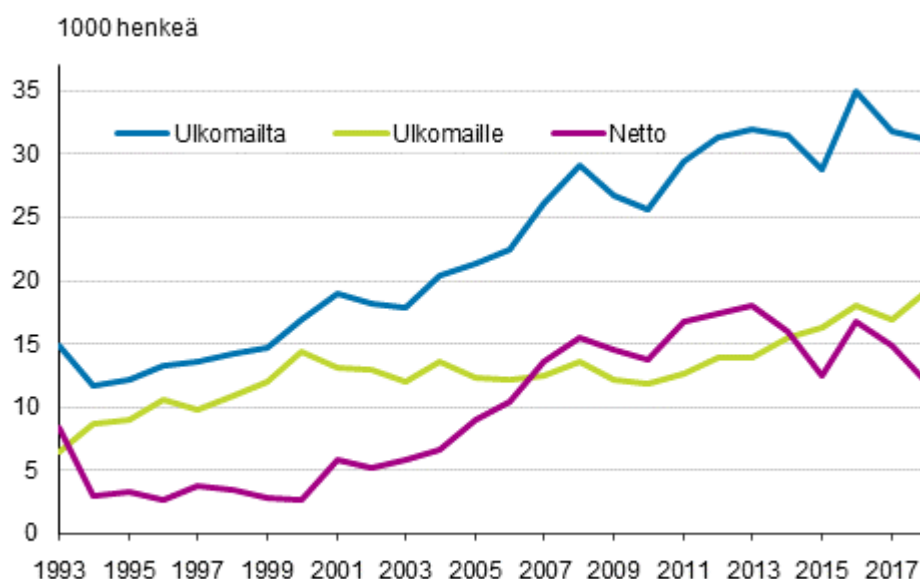
Lee's Push-Pull Theory

Kuvio 2: Leen työntö-veto-malli (Faridi 2018.)

2.2 Suomen muuttoliike

Vuonna 2018 Suomen saama muuttovoitto väheni 19 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Muuttovoitto oli tippunut 11 958 henkeen sitä edellisen vuoden 14 824 hengestä. Suurin syy muuttovoiton laskuun on ollut maahanmuuton lasku sekä maastamuuton kasvu. Suomeen muutti vuonna 2018 31 106 henkeä, kun taas maastamuutto ulkomaille oli 19 148 henkeä. Kuvio 3 nähdään Suomen muuttoliike vuosilta 1993-2018. Siitä voidaan todeta, että viime vuosina maahanmuutto on laskenut kun taas maastamuutto noussut. (Tilastokeskus 2019.)

Kuvio 3: Suomen muuttoliike vuosina 1993-2018. (Tilastokeskus 2019.)

Kuntien väliset muutot olivat kuitenkin kasvaneet vuonna 2018 verrattuna edellisvuoteen. Kuntien välisiä muuttoja oli yhteensä 288 443, mikä on 604 muuttoa enemmän kuin vuonna 2017. Lisäksi kunnassamuutot olivat lisääntyneet edellisvuoteen verrattuna 22 950 muutolla. Muuttovoittoa maan sisäisessä muuttoliikkeessä eniten sai Uudenmaan maakunta ja toiseksi tuli Pirkanmaan maakunta. Uusimaa teki muuttovoittoa 6 896 kappaletta, ja Pirkanmaa puolestaan 2 621. Suhteutettuna väkilukuun kuitenkin Pirkanmaan maakunta teki enemmän muuttovoittoa promilleissa mitattuna kuin Uusimaa. (Tilastokeskus 2019.)

2.3 Muuttoliikkeen syyt

Muuttoliike on aina seurausta jostakin. Se voi olla seurausta ihmisten yksityiselämän tapahtumista, tai vaikkapa ympäristön muutoksista. Muuttoliikkeen takana on aina jokin motiivi. Se voi olla tavoite paremmasta työstä tai koulutuksesta, tai vaikkapa muutoksesta perhesuhteissa. Varsinkin maassamuutossa suurin motiivi muuttamiselle on paremmat elinolosuhteet sekä paremman elämän tavoittelu.

Muuttoliikkeen eri syitä voidaan tarkastella joko yhteiskunnan tai yksityisen henkilön perspektiivistä. Muuttamisessa ihminen yrittää aina tyydyttää jotakin tarvetta. Toisin sanoen se on keino parantaa omaa hyvinvointia. 1940-luvulla Abraham Maslow kehitti hierarkisen luokittelun, joiden perusteella ihmisen tarpeita pystytään tarkastella. Tässä teoriassa ylimpänä

olevat tarpeet pystytään tyydyttämään vasta, kun alemmat perustarpeet on tyydytetty. Tarvenäkökulmaa on käytetty muuttoliiketutkimuksissa erilaisilla käsitteillä. Perinteisissä teorioissa muuttoliikettä on pidetty reaktiona työmarkkinoiden epätasapainoon tai yksilöllisenä ratkaisuna, joka perustuu kustannus-hyöty-analyysiin, jossa olennaisia ovat alueiden väliset palkka- ja työllisyyserot. (Korkiasaari & Söderling 2007, 244-245.)

Peter Rossi havaitsi jo 1950 luvulla elämän eri vaiheiden olevan merkittävässä asemassa muuttamiseen vaikuttavissa tekijöissä. Rossin elämänkaarimallissa tutkittiin pääasiallisesti muuttamista asumistarpeiden näkökulmasta. Tilastoista käy ilmi, että henkilön ikä on paljolti sidoksissa muuttaneisuuteen. Paikkakunnan vaihto tai uuden asunnon tarve korostuu kun aloitetaan opinnot, vaihdetaan työpaikkaa tai siirrytään työelämään, avioitutaan tai jäädytään eläkkeelle. (Korkiasaari & Söderling 2007, 245.)

Suomessa on tehty vain kaksi maanlaajuista tutkimusta maassamuuton motiiveista, Ismo Söderling vuonna 1983 ja Jouni Korkiasaari 1988. Söderlingin tuottamassa tutkimuksessa tutkimusmenetelmänä oli haastattelu, kun taas Korkiasaaren noin kymmenen vuotta myöhemmin toteutetussa tutkimuksessa tiedot saatiin postikyselyllä. Kummassakin näissä tutkimuksissa työhön liittyvät tekijät olivat vaikuttavia tekijöitä maassamuuton motiiveihin. Lisäksi asumisen ja perhesyiden motiivit olivat tutkimuksissa samansuuntaisia. Muuttamisen motiivit vaihtelevat yleensä riippuen muuton etäisyydestä ja suunnasta. Tutkimusten mukaan lähimuutoissa korostuvia motiiveja ovat asuminen ja perhesyyt, kun taas kaukomuutoissa ne ovat työhön liittyviä syitä. Kaupunkeihin suuntautuissa ja kaupunkien välisissä muutoissa tulee esiin yleensä työsyty, niistä pois päin suuntautuneissa muutoissa käänteisesti asumis-, ympäristö- ja muut ei-taloudelliset syyt. Kuntien sisäiset muutot ovat asunnon vaihtoja jotka voivat olla seurausta nuorten itsenäistymisestä, perhekoon muutoksesta tai avioitumisesta. Näihin vaikuttaa yleensä omistusasunnon ja viihtyisämmän asuin ympäristön hankkiminen. (Korkiasaari & Söderling 2007, 254.)

Maassamuutossa taloudelliset motiivit ovat melko yleisiä työvoiman liikkuvuuden kannalta. Kunnan tai kaupungin vaihtoon voi olla syynä parempi palkkaus, mieleisen työn saaminen tai tavoittelu varallisuudesta ja sitä kautta paremmasta elämäntilanteesta, joita lähtöalueella ei ole mahdollista tavoitella. Tämän vuoksi muuttoliike tasapainottaa eri alueiden välisiä palkka- ja työttömyyseroja, koska ihmisvirta tuo mukanaan enemmän työvoimaa matalapalkkaisilta ja korkean työttömyyden omaavilta alueilta korkean palkan ja työllisyyden omaaville alueille. (Holm, Nivalainen & Volk 2008, 26, Lakaniemen 2014, 12 mukaan).

Työperäinen muuttoliike melko usein on työnetsintäprosessin lopputulos. Hyvin usein muutto tapahtuu, kun jostain muusta kunnasta tai kaupungista saadaan paras työtarjous jossa palkkakynnys ylittyy. Kynnyspalkka tosin vaihtelee riippuen henkilön ominaispiirteistä sekä alueellisten työmarkkinoiden ominaisuuksista. Normaalisti yksilöt ja kotitaloudet haluavat maksimoida hyötyjään muutossa. Nämä hyödyt muodostuvat palkkahyödyistä, asunto- ja aluehyödyistä sekä työmatkahyödyistä. Palkkahyöty johtaa siten työpaikan vaihtoon ja paikkahyöty asunnon vaihtoon. Eri alueiden välillä on eroja taloudellisissa ja muissa olosuhteissa, ja nämä tekijät työntävät ja vetävät yksilöitä paikkakunnalta toiseen. Inhimillisen pääoman teorian mukaan ihmiset haluavat muuttaa alueille, joissa on korkea tulotaso. Luonnollisesti tästä syystä korkean tulotason alueilla työvoiman kysyntä nousee, ja matalan tulotason alueilla se laskee. Muuton halu korkean tulotason alueille aiheuttaa sen, että korkean tulotason alueilla paine palkkatason laskusta nousee, ja puolestaan matalan tulotason alueilla paine palkkatason noususta nousee. Tästä syystä palkkatasoerot alueilla pienentyvät. Kansantalouden näkökulmasta muuttamisessa on kyse resurssien allokoinnista, sillä muuttoliike pelaa isoa roolia yhteiskunnan yhteisten voimavarojen hyödyntämisessä. Taulukossa 1 nähdään muuttoalttiuteen vaikuttavia tekijöitä ja niille perusteluja. Tekijät on tässä taulukossa jaoteltu henkilökohtaisiin- ja alueellisiin tekijöihin. (Holm, Nivalainen & Volk 2008, 30-32.)

	Vähentää muuttoalttiutta	Lisää muuttoalttiutta	Miksi?
Henkilökohtaiset/perheeseen liittyvät tekijät			
Ikä	Vanhempi ikä	Nuori ikä	Nuorilla enemmän aikaa hyötyä muutosta ja pienemmät alueelliset siteet kuin vanhemmilla.
Koulutus	Alhainen koulutus	Korkea koulutus	Muutto on investointi inhimilliseen pääomaan, korkeasti koulutetuilla paremmat valmiudet hankkia informaatiota ja työtilaisuudet ympäri maata.
Työmarkkina- asema	Työllisenä olo	Työttömänä olo, työmarkkinoille tulo	Työttömillä tai työmarkkinoille tulevilla ei työpaikan kautta syntyviä siteitä ja muuttamisen kustannukset pienemmät siinä mielessä, että muuttoon ei liity työpaikan menetystä.
Asumismuoto	Omistusasuminen	Vuokra-asuminen	Omistusasujilla tiukemmat siteet alueelle ja suuremmat muuttokustannukset. Myös transaktiokustannukset vaikuttavat.
Perhesiteet	Parisuhde, työllinen puoliso	Yksin eläminen	Perheillä tiiviimmät siteet alueille ja suuremmat muuttokustannukset, erityisesti mikäli puoliso työssä.
Lapset	Suurempi perheen koko, kouluikäiset lapset		Suuremmilla perheillä suuremmat siteet ja muuttokustannukset, kouluikäiset lapset vahvistavat siteitä alueelle.
Muuttokokemus	Synnyinseudulla pysyminen, pitempi asumisaika	Aikaisempi muuttokokemus, lyhempi asumisaika	Aikaisemmin muuttaneilla siteet synnyinseutuun kerran katkenneet, mahdollinen pettymys muuton lopputulokseen, kokemus helpottaa muuttopäätöstä, mitä lyhempi asumisaika, sitä vähemmän siteitä alueelle.

Alueelliset tekijät (lähtöalue)			
Työttömyysaste	Matala työttömyysaste	Korkea työttömyysaste	Korkea työttömyysaste heijastaa vähäisiä työtilaisuuksia.
Alueen tulotaso	Korkea tulotaso	Matala tulotaso	Korkean tulotason alueilla odotettu tulotaso on suurempi.
Elinkustannukset		Korkeammat elinkustannukset	Korkeat elinkustannukset (mitattuna esim. asuntojen hinnoilla) vähentävät alueen houkuttelevuutta.
Elinkeinorakenne	Monipuolinen elinkeinorakenne	Yksipuolinen elinkeinorakenne	Monipuolinen elinkeinorakenne lisää työtilaisuuksien määrää.

Taulukko 1: Muuttoalttiuteen vaikuttavat tekijät ja teoreettinen perustelu vaikutukselle.
(Holm ym. 2008, 34.)

Työpaikkojen, perhesyiden ja taloudellisten motiivien lisäksi opiskelu- ja koulutusmahdollisuudet ovat paikkakunnille isoja vetovoimaisia tekijöitä. Tämä pätee eniten nuoriin aikuisiin, joiden muuttoalttiisuus on koulutussyistä korkein. 1970-luvun loppupuolella teollisuuskaupunkien kasvu taittui, ja tämän myötä väestön, hallinnon ja talouden toimintojen kohdistuminen korkeakoulukaupunkien piiriin kuuluville alueille lisääntyi. Korkeakoulujen ansiosta kuntaan syntyy perinteinen positiivinen syy- seurausketju. Korkeakoulut ja yliopistot vetävät puoleensa erilaisia teknologia-, yritys- ja osaamiskeskuksia, nämä taas eri alojen tutkimus- ja tuotekehittelyyn erikoistuneita toimijoita, ja viimeisimpänä tulee mukaan vielä eri alojen palvelu- ja tukitoiminta. Korkeakoulut ja yliopistot vetävät siis puoleensa muutakin väestöä kuin pelkästään opiskelijoita. Nuoret, opiskelijat, työttömät ja maahanmuuttajat hakeutuvat näille alueille paremman elämän toivossa koulujen ja niiden kehittämien työpaikkojen ansiosta. Tilastotkaan eivät valehtele tosiasioista, joiden mukaan viimeisen 25 vuoden aikana 11 korkeakoulukaupungin seutukunnan väkiluku on kasvanut huomattavasti. Kaupunkien väkiluvut ovat lisääntyneet 525 000 ihmisellä, kun vuorostaan muiden 77 seutukunnan väkiluku on pienentynyt 6000 ihmisellä. (Aro 1997, 2-4.)

Perheellisillä ihmisillä on yleensä vahvemmat siteet asuinalueelle kuin yksineläjillä, jonka syystä perheelliset yksilöt eivät ole niin muuttoalttiita. On jopa todettu suomalaisissa ekometrisissä tutkimuksissa, että naimisissa olo pienentää muuttoalttiutta. Muuttoalttiuteen perheissä vaikuttaa myös elämänvaihe. Perheen elämänvaihe voidaan jakaa kuuteen osaan, jossa perheen perustamisvaiheessa muuttoalttiisuus on luonnollisesti suurinta. Tämän vaiheen jälkeen tulee hieman tasapainoisempi perhejakso, jonka jälkeen taas muuttoalttiisuus kasvaa kun vanhemmat aloittavat urakehityksensä. Vanhempien vahvistaessa työuraansa ja lasten kasvaessa kouluikänsä muuttoalttiisuus heikkenee, ja lasten poismuuttaessa se taas kasvaa koska asunnossa ei tarvita enää niin paljon tilaa. Lapselliselle perheelle muuttopäätökseen ja kohteeseen erittäin vaikuttavia tekijöitä voivat olla lasten koulumahdollisuudet sekä päiväkodit. (Holm ym. 2008, 48-49.)

Suomessa asuminen on hyvinkin paljon omistusasuntopainotteista. Tilastojen mukaan liki 70 prosenttia suomalaisista asuu omistusasunnossa. Omistusasunnon omaavat henkilöt eivät ole niin muuttoalttiita kuin vaikkapa vuokralla asuvat ihmiset. Muuttoalttiuteen vaikuttava tekijä on myös asumisväljyys, sillä ahtaammin asuvat henkilöt, kuten kerrostaloissa, muuttavat useammin kuin väljästi asuvat. Havaintoja on tehty kansainvälisistä tutkimuksista, että sosioekonomiset tekijät määrittävät pitkälti asumismuotoon. Kyseisiä tekijöitä ovat esimerkiksi henkilön ikä, tulot ja siviilisääty. (Holm ym. 2008, 50.)

2.4 Muuttoliikkeen seurauksia

Maassamuutto Suomessa on painottunut jo pitkän aikaa kaupunkeihin ja niiden kehyskuntiin. Varsinkin maan pohjois- ja itäosat ovat menettäneet väestöään suurille kaupungeille maan etelämpiin osiin. Kuntien välisillä muuttovirroilla on monia erilaisia taloudellisia sekä yhteiskunnallisia vaikutuksia. Ihmisten muuttaessa paikkakunnalta toiselle siirtyy samalla myös monia aineellisia ja henkisiä resursseja paikasta toiseen. Alueen saadessa lisää asukkaita toki kustannukset ja erilaiset tarpeet lisääntyvät, mutta tulojakin saadaan esimerkiksi verotettavista tuloista. Asukkaiden lisääntyessä tarpeiden suurimmat muutokset kohdistuvat julkisiin sekä yksityisiin palveluihin, joita ovat vaikkapa koulutuspalvelut, päivähoito, terveyspalvelut sekä ikääntyneiden ihmisten palvelut. Luonnollisesti tarvitaan myös enemmän asuntoja, joten paineita kunnalle tulee myös lisärakentamiseen sekä liikenneverkoston kehittämiseen. (Kytö & Kral-Leszczynska 2013, 14.)

Lähtöalue kärsii monella eri lailla poismuutosta. Lähtömuuton seurauksena työvoima sekä työmarkkinat pienenevät, palveluverkosto heikkenee sekä palveluiden hinnat nousevat. Asuntovarallisuus pienenee, ja muuttovirran myötä ihmiset vaihtavat usein vaalipiiriä jonka syystä yhteiskunnallista vaikutusvaltaa lähtee pois. Nuoremman iän omaavat henkilöt muuttavat yleensä herkemmin, ja nuorten hyvin koulutettujen henkilöiden poismuuton seurauksena lähtöalueen elinkeinotoiminnan uudistaminen vaikeutuu, ja riippuvuus julkisen sektorin toiminnasta lisääntyy. Siitä seuraa kunnan tulopohjan mureneminen, ja pahimmillaan useilla tämä johtaa kierteseen jossa alueiden taloudellinen perusta alenee jatkuvasti, kun yritysten ja kotitalouksien tulot ja niiden maksamat verot vähenevät. (Kytö & Kral-Leszczynska 2013, 14; Korkiasaari & Söderling 2007, 251-252.)

Pienempien kuntien menettäessä asukkaita isommille kunnille tai kaupungeille aiheuttavat kasautuvia vaikutuksia. Eriytyneiden muuttovirtojen seuraukset tulevat näkyviin vähitellen. Työmarkkinoiden keskittyminen ja muut yhteiskunnan rakenteelliset muutokset aiheuttavat polarisoitumista, eli isojen väkimassojen kasaantumista tietyille alueille. Alueiden polarisoituminen puolestaan johtaa infrastruktuurin epätasaiseen kuormitukseen. Pienien alueiden ja suurien alueiden erot kasvavat entisestään. Pienet alueet eivät houkuttele lisää muuttajia tai yrityksiä ja köyhyys lisääntyy, palvelut heikentyvät ja noidankehä on valmis. Muuttoliikkeen jatkuessa samaan malliin, mitä se on jatkunut Suomessa viime vuosikymmenellä voidaan maa jakaa kolmeen eri muuttotyyppiin. Kaupunkiseudut vetävät maassamuuttajia ja maahanmuuttajia hyvillä työmarkkinoilla, kaupunkien kehyskunnat houkuttelevat edullisilla asunnoillaan parhaat veronmaksajat, jonka seurauksena reunakuntien väestörakenne yksipuolistuu ja hankaloittaa erityisesti ikääntyvien ihmisten tarpeita. (Kytö & Kral-Leszczynska 2013, 103-104.)

3 Mäntsälän kunta

Tässä kappaleessa käydään läpi ja esitellään tutkimuksen aiheena olevaa Mäntsälän kuntaa. Kappaleessa käydään läpi mäntsälän historiaa ja kulttuuria, yleistietoa kunnasta sekä sen väestöstä.

3.1 Mäntsälän historia

Mäntsälän kunta on alkujaan perustettu vuonna 1585, ja silloin siitä muodostettiin Porvoon seurakunta. Vuodesta 1616 asti Mäntsälä on ollut itsenäinen seurakunta, ja sen kirkko on sijainnut miltei koko historiansa ajan samalla paikalla kirkonmäellä. Nykyinen Mäntsälän kirkko on kunnan historian neljäs tai kolmas kirkko, tosin aiemmat kirkot ovat olleet puusta rakennettuja, nykyinen on tiilikirkko. Mäntsälän kirkko vihittiin käyttöön jo vuonna 1866. Kirkontorni onkin Mäntsälän kunnan niin sanottu maamerkki, sillä se näkyy jo kauas miltä tahansa ilmansuunnalta katsottuna. (Jokinen 2016.)

Mäntsälään arvellaan ensimmäisten asukkaiden muuttaneen jo keskiajalla, jonne asutus levisi Mustijokea pitkin. Ennen asutuksen leviämistä Mäntsälään hämäläiset käyttivät näitä erämaita. Entisaikaan Mustijoki, joka virtaa Mäntsälän kirkonkylän läpi on ollut tärkeä kulkuväylä Suomenlahdelta Hämeeseen ja toisinpäin. Joki oli oiva paikka käydä kauppaa, ja sitä käytettiin kulkuväylänä. Nykyään jokea käytetään suurimmaksi osaksi virkistyskäyttöön, kalastukseen sekä melontaan. Jokea ruvettiin ruoppaamaan sotien jälkeen erittäin suurien kevättulvien vuoksi. Mustijoki laskee Suomenlahdelta 50 kilometrin matkan Sköldvikiin asti. (Jokinen 2016.)

Mäntsälä on aina ollut pääosin suomenkielinen kunta, jossa pääväestön äidinkieli on suomi. Kartanoissa kuitenkin puhekielenä on ollut ruotsi. Mäntsäläläisten ihmisten kauppa- ja torimatkat suuntautuivat entisaikaan pääosin Helsinkiin ja Porvooseen. Mäntsälään perustettiin ensimmäinen oppikoulu vasta 1945, ja lukio vuonna 1954. Ennen ensimmäisiä oppilaitoksia suurin osa lapsista suuntasi samoihin kaupunkeihin jotka olivat suosiossa kauppamatkoihin; Helsinkiin sekä Porvooseen aloittamaan opin matka. Monille lapsille Järvenpää tuli myös tutuksi heidän aloittaessaan opinnot. Mäntsälä sai ensimmäisen kansakoulunsa 1870- luvulla. Isossa osassa kansakoulun hankkeessa oli kirkonherra Abraham Ehnroos, jonka testamentin turvin koulu lopulta perustettiin. Ehnroos oli kansanvalistusmies, joka oli myös mukana vaikuttamassa 1840- luvulla Mäntsälän ensimmäisen kirjaston perustuksessa. (Jokinen 2016.)

Mäntsälä oli pitkän ajan pieni tunnelmallinen maalaiskylä, jonka asutus alkoi keskittymään ajan myötä enemmän kirkonkylälle. Nykyään arviolta puolet mäntsäläläisistä asuu kirkonkylällä. Keskustaaajaman lisäksi Mäntsälästä löytyy toistakymmentä pienempää aktiivista kylää sekä 17 kyläkoulua. Sotien jälkeen Mäntsälässä alkoi kuitenkin raju uudisrakentaminen, kun arviolta 2000 siirtokarjalaista tulomuuttajaa saapui vailla kotia. Maata uusien kotien rakentamiseen lunastettiin kartanoilta, joiden pinta-ala pienentyi huomattavasti. Rajun tulomuuton seurauksena Mäntsälän väkiluku lähti isoon nousuun. Mäntsäläläisten tärkein elinkeino oli vielä 1950-luvulla maatalous, jolloin 67% asukkaista sai toimeentulonsa maanviljelystä. Nykyään luku on vain 5,4%. Eniten tänä päivänä mäntsäläläisiä työllistää palvelut, jonka luku on 40%. (Jokinen 2016.)

Mäntsälän kirkonkylän yleisilmeeseen vaikutti suuresti Helsinki-Lahti valtatie uudelleenrakennus. Tie kuitenkin rakennettiin kokonaan uudelle paikalle 1950-luvulla, jättäen entisen liikekeskuksen tien itäpuolelle. Keskustaaajamassa Mäntsälän rakentamisen historiaa on nähtävillä monen vuosikymmenen ajalta. Ensimmäinen kerrostalo näki päivänvalon vuonna 1963. Kirkonkylällä ei pankkien ja muiden liiketilojen lisäksi vielä 1960-luvulla ollut kerrostaloja. Liikekeskustasta ne puuttuvat vielä tänä päivänäkin. Mäntsälän asuminen oli keskittynyt omakotitaloihin, jotka muodostavat vielä tänäkin päivänä suurimman osan asumiskannasta. (Jokinen 2016.)

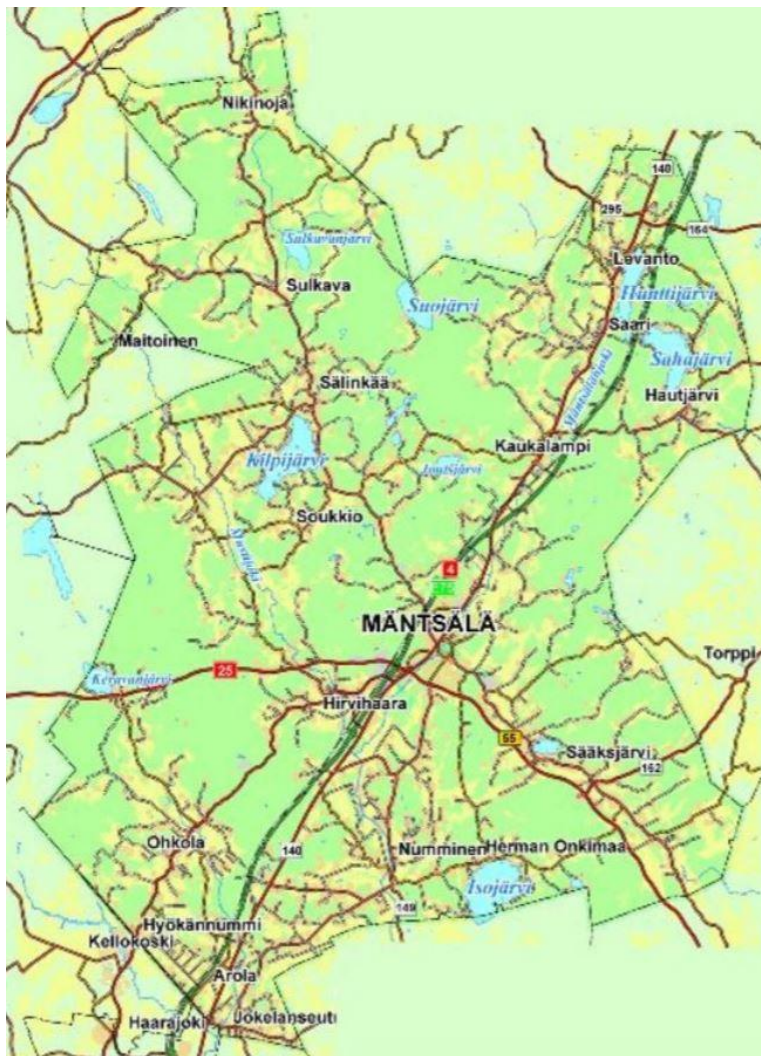
Linja-autoliikenteellä on aina ollut suuri tekijä mäntsäläläisessä kehityksessä. Nykyinen asemarakennus valmistui vuonna 1962. Suuren joukon asukkaista käydessä kunnan ulkopuolella töissä on myös osasy siihen, että Mäntsälä on yksi maan vilkkaimmista maaseutuasemista. Tänä päivänä mäntsäläläisten yksi suosituimmista julkisen liikenteen kulkuneuvoista on juna. Rautatietä alettiin rakentamaan vuonna 2002, ja ensimmäiset juna pysähtyivät asemalla vuonna 2006. (Jokinen 2016.)

Mäntsälän kapina on ehkä merkittävin tapahtuma koko kunnan historiassa. Kaikki sai alkunsa, kun kevättalvella 1932 sosiaalidemokraattien kansanedustaja Mikko Erich saapui Ohkolan työväentalolle pitämään puhetta. Paikalle saapui useita satoja Lapuan Liikkeen kannattajia. Puhetilaisuus kuitenkin vahvasta poliisimiehityksestä huolimatta estettiin ammuskelemalla ilmaan, maahan sekä työväentaloa kohti. Lapuan liikkeen kannattajat olivat kerääntyneet Mäntsälään eri paikkakunnista. Paikalle saapui liikkeen kannattajia Helsingistä, Mäntsälän lähipitäjistä sekä Mäntsälästä. Varsinainen kapina tapahtui Mäntsälän kunnan suojeluskuntatalolla, johon saapuikin tieto että piirittäjät vaaditaan vangittaviksi. Koko

kapinan johtajaksi oli nimetty Artturi Vuohimaa, joka pakoili tapahtumia Mäntsälän Sääksjärvellä. Vuohimaa oli etsintäkuulutettuna tapahtumien hetkillä kahden sosiaalidemokraattisen puolueen kansanedustajan muilutuksesta. (Mäntsälä 2016.)

3.2 Mäntsälä yleisesti

Mäntsälä on kunta Uudellamaalla Etelä-Suomen läänissä, joka on perustettu vuonna 1585. Pinta-alaltaan Mäntsälä on yhteensä 596 neliökilometriä, josta 15 neliökilometriä on veden peitossa. Vuoden 2018 lopussa Mäntsälän asukasluku oli 20 686. (Mäntsälä 2019i.)

Kuvio 4: Mäntsälän kartta (Karttatiimi 2019.)

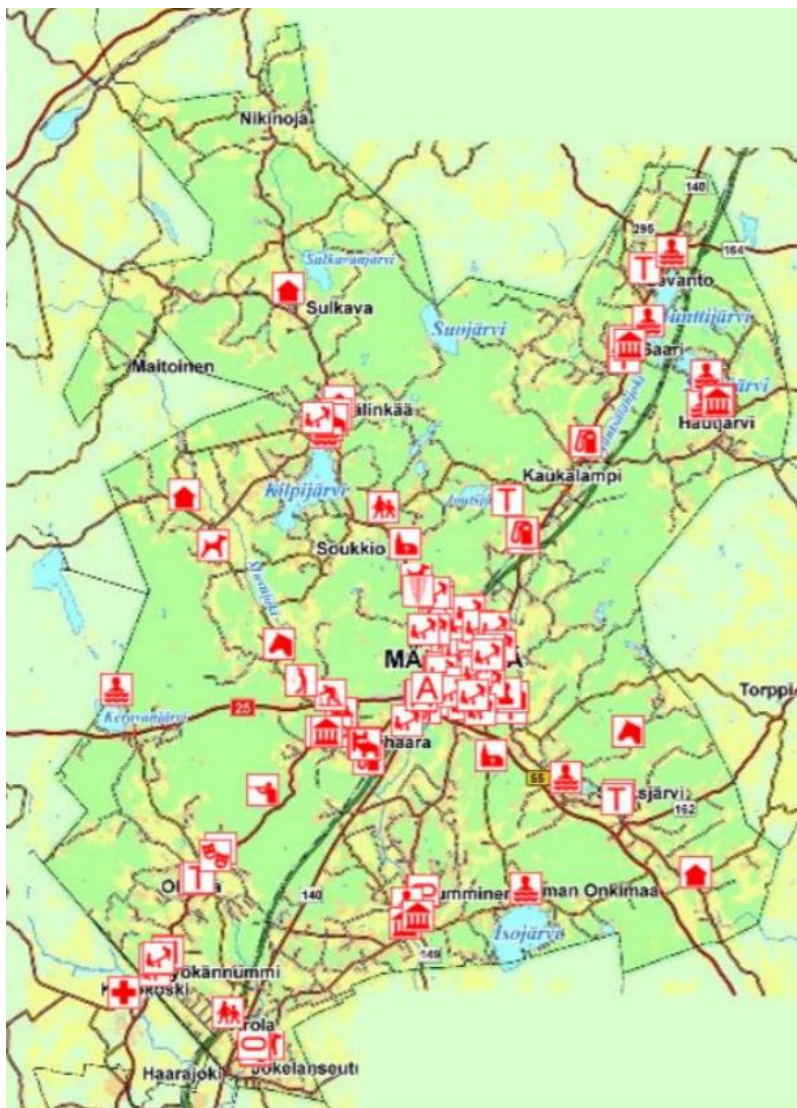
Mäntsälä on yksi pääkaupunkiseudun kehyskunnista, ja Helsinkiin etäisyyttä on tietä pitkin 61 kilometriä (Etäisyys 2019). Mäntsälän kunnan naapurikuntiin lukeutuvat Hyvinkää, Järvenpää, Tuusula, Sipoo, Pukkila, Kärkölä, Askola, Hausjärvi, Orimattila sekä Pornainen. Mäntsälästä on hyvät kulkuyhteydet Helsinkiin; juna kulkee Mäntsälästä pääkaupunkiin noin tunnin välein. Väestöllisyyden näkökulmasta Mäntsälä on myös hyvällä sijainnilla, sillä 100 kilometrin säteellä kunnasta asuu noin kolmannes koko suomen väestöstä. (Jokinen 2016). Kuvassa 2 nähdään Mäntsälän kunta pääkaupunkiseudun kehyskuntana.

Kuvio 5: Pääkaupunkiseutu ja sen kehyskunnat (Rauhamäki 2013.)

3.3 Mäntsälän palvelut ja kulttuuri

Mäntsälä tarjoaa asukkailleen monipuolisesti palveluita. Kunnasta löytyy muun muassa liikuntapalveluita, sosiaali- ja terveystalouksia sekä koulutuspalveluita. Mäntsälä tarjoaa koulutuspalveluita varhaisopetuksesta aina lukioon sekä ammattikouluun asti. Esiopetusta on tarjolla seitsemässä eri alakoulun yhteydessä sekä päiväkodeissa. Perusopetusta Mäntsälässä saa 13 eri koulussa suomenkielillä. Liikuntapalveluja löytyy myös runsaasti. (Mäntsälä 2019a; 2019b; 2019c.) Tarjolla on ohjattuja liikuntatunteja, puistojumppaa sekä lapsille erilaisia pallopelitunteja. Liikuntapaikkoja on myös tarjolla varsin monipuolisesti (Mäntsälä 2019d). Mäntsälästä löytyy kolme eri kuntosalia, golfkenttä, hiihtokeskus, hiihtolatuja ympäri kuntaa, urheilupuisto sekä jäähalli (Mäntsälä 2019e). Kuvassa 3 nähdään kuinka kaikki Mäntsälän palvelut levittyvät ympäri kuntaa.

Kuvio 6: Mäntsälän palvelut ympäri kuntaa (Karttatiimi 2019.)

Mäntsälä tarjoaa myös runsaasti erilaisia kulttuuripalveluja. Kaikki kyseiset palvelut ovat kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaista toimintaa. Kunnan kulttuuripalveluiden edellytyksenä on kannustaa asukkaiden kulttuuriharrastuksia vuosittain luovuttamalla kulttuuri- ja kunta-avustuksia kulttuuritoimintaan, sekä hankkia tiloja kulttuuritoimintaan. (Mäntsälä 2019f.) Elokuvien katselu onnistuu Mäntsälässä kerran kuukaudessa, jolloin Mäntsälän kunnantalolla näytetään valkokankaalta ensi-iltoja uusimmalla tekiikalla varustetuista laitteista (Mäntsälä 2019g). Mäntsälässä on myös monia kartanoita, joista Hirvihaaran kartano toimii hotellina ja Sälinkään kartano tilausravintolana. Nämä molemmat kartanot ovat suosittuja häissä ja muissa perhejuhlissa. (Mäntsälä 2019h.)

4 Tutkimus

Tässä kappaleessa käydään läpi tutkimuksessa käytettäviä tutkimusmenetelmiä. Tutkimuksen tavoite on kartoittaa Mäntsälän muuttoliikettä ja sen keskeisiä syitä, sekä löytää keinoja joilla Mäntsälän kunta saisi tulevaisuudessa kasvua. Tutkimus toteutetaan pitkittäistutkimuksena, jossa tarkkaillaan muuttoliikettä vuosilta 2015-2019. Tiedonkeruumenetelmänä pitkittäistutkimuksessa on teemahaastattelu, jossa haastatellaan Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n markkinointipäällikkö Jyrki Teeriahoa. Analysoitavia aineistoja ovat Mäntsälän kunnalta saadut väestötiedot, sekä teemahaastattelu joka nauhoitetaan, litteroidaan ja analysoidaan.

4.1 Tutkimuksen suunnittelu

Tutkimus lähti liikkeelle syksyllä 2019, kun olin jo hetken aikaa etsinyt itselleni sopivaa aihetta opinnäytetyöhön. Opparistartissa kuitenkin sain Petri Oikkoselta idean kyseisestä aiheesta, ja siitä työt lähtivät liikkeelle. Aiheen valinnan jälkeen seurasi syvempi tutkiminen aiheesta, ja tutkimuksen suunnittelu sekä aikataulu lyötiin lukkoon niin pitkälle kuin mahdollista. Tiedonkeruumenetelmänä siis käytettiin teemahaastattelua, ja sähköpostilla sovittiin haastattelun ajankohdaksi 19.12.2019. Haastattelu tapahtui Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n tiloissa Mäntsälässä ja haastateltavana oli markkinointipäällikkö Jyrki Teeriaho. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna, jossa käytiin läpi Mäntsälän muuttoliikettä.

4.2 Pitkittäistutkimus

Tämä opinnäytetyö toteutettiin pitkittäistutkimuksena viiden vuoden ajalta. Tutkimuksessa tarkastellaan, miten Mäntsälän kunnan väestö on muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana, ja mitkä ovat keskeisimmät syyt muuttokäyttäytymiselle. Pitkittäistutkimus tarjoaa ainutlaatuisia näkökulmia ja käsityksiä erilaisista prosesseista, muutoksista sekä jatkuvuudesta pitkältä ajalta. Pitkittäistutkimuksissa voidaan tutkia erilaisia ajanjaksoja ja niissä tapahtuvia muutoksia. Tutkittavat ajanjaksot voivat olla kuukausia, useita vuosia tai jopa useita sukupolvia. Pitkittäistutkimus voidaan toteuttaa joko kvalitatiivisella tai kvantitatiivisella pohjalla, tai yhdistämällä molempia. Perinteisesti pitkittäistutkimuksessa pyritään yhdistämään molempia muodostaen tietynlaista materiaalia ja suosien tiettyjä tulkitsemisen tapoja. Tässä työssä tulee esiin hieman molempia, haastattelun nojautuessa kvalitatiiviselle puolelle ja muu aineisto taas kvantitatiiviseksi. (Elliott, Holland & Thomson 2008, 228.)

Laadullinen pitkittäistutkimus perustuu ihmisten, organisaatioiden tai yhteisöjen seurantaan, joka voidaan toteuttaa monella eri tapaa. Näitä tapoja ovat esimerkiksi haastattelut, havainnointi, kyselyt sekä erilaiset visuaaliset menetelmät. Laadullinen pitkittäistutkimus voidaan jakaa neljään eri strategiaan. Prospektiivisessä strategiassa yksilöiden tai ryhmien muutoksia ja siirtymiä tarkkaillaan niin sanotusti ”reaaliajassa”. Tämän strategian hyöty on siinä, että jo aikaisemmin kerättyä aineistoa voidaan käyttää hyväksi kun suunnitellaan seuraavaa aineistonkeruuaaltoa. (Nikander 2014, 244.)

Retrospektiivisessä tutkimusstrategiassa tieto tai aineisto kerätään jälkikäteen jo tapahtuneesta, ja tutkitaan sitä nykypäivän perspektiivistä. Laadulliselle sekundääriaineistolle rakentuvat hankkeet ovat kolmas strategia. Tässä strategiassa pyritään tarkastelemaan erilaisia ryhmiä tai instituutioita ja niissä tapahtuvia muutoksia aiemmin kerätyllä arkisto-aineistolla, sekä nykymateriaalilla ajallisen muutoksen hahmoittamiseksi. Viimeisessä tutkimusstrategiassa laadullinen ja määrällinen seuranta tukevat toisiaan, jossa kummallakin tavalla tuotettu aineisto muodostaa toisiaan täydentävän dialogin. Laadullisessa pitkittäistutkimuksessa on eroja määrälliseen tutkimukseen hyvinkin paljon, ja se antaa myös joitakin etuja. Tyypilliseen survey- tai paneelitutkimukseen verrattuna laadullisessa pitkittäistutkimuksessa etuna on se, että laadullinen tutkimus antaa niin sanotusti rinnalla kulkemisen perspektiivin tutkittavaan ilmiöön. Laadullinen tutkimus kertoo paremmin ehkäpä että mitä tapahtuu, miksi ihmiset valitsevat tiettyjä vaihtoehtoja ja miten he suhtautuvat tiettyihin muutoksiin. Taulukossa 2 nähdään paneeli- ja surveytutkimusten eroja verrattuna laadulliseen pitkittäistutkimukseen. (Nikander 2014, 244-246.)

Paneeli- ja surveyseuranta	Laadullinen pitkittäistutkimus
Tuottaa numeerisen, aikasarjoille pohjaavan ja vertailun mahdollistavan kuvan muutoksesta.	Rakentaa laadullisen ”rinnalla kulkemiseen” perustuvan kuvan muutoksesta ja sen merkityksestä.
Tarjoaa tilastoille perustuvan ”pysäytyskuvan” ihmisten ja yhteisöjen rakenteesta, liikkeestä ja muutoksesta luokan, sukupuolen ja muiden muuttujien valossa.	Tarjoaa elokuvan kaltaisen ”lähikuvan” muutoksesta, ihmiselämän juonenkäänteistä, siirtymistä, tärkeitä hetkistä ja niiden merkityksistä.
”Jäädytetty”, lintuperspektiivistä otettu kuva käynnissä olevasta muutoksesta ja laajemmista yhteiskunnan muutostrendeistä. ”Mitä” tapahtuu?	Nyansoidumpi kuva, joka kertoo paitsi ”mitä” tapahtuu, myös ”miksi” ihmiset valitsevat ja ”miten” he muutoksen tulkitsevat ja miten he siihen orientoituvat tai mukautuvat.

Taulukko 2: Pitkittäistutkimustraditioiden vertailu (Nikander 2014.)

4.3 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on luonteeltaan avoimen haastattelun ja lomakehaastattelun välimalli. Teemahaastattelulle on ominaista, että haastattelun aihepiiri on tiedossa, mutta kysymysten tarkkaa muotoa ja järjestystä ei ole päätetty. Teemahaastattelu on hyvinkin suosittu valinta erilaisissa kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisissä tutkimuksissa, sillä se vastaa monen kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtia. Toki tämä ei ole mikään sääntö, sillä teemahaastattelua voidaan myös käyttää kvantitatiivisessakin tutkimustyössä. Aineistosta voidaan laskea frekvenssejä, jotka voidaan myöhemmin ohjata tilastollisen analyysin mukaiseen muotoon, joita voi tulkita monella eri tapaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 208.)

Teemahaastatteluissa ei siis käydä pikkutarkasti läpi kysymyksiä paperilta, vaan erilaisista aiheista ja niiden ala-aiheista puhutaan vapaamuotoisesti eri laajuudessa eri henkilöiden kanssa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Laadin siis omaa haastatteluani varten tietynlaisen haastattelurungon, jossa oli tarkkaan valittuja teemoja suoranaisten kysymysluettelon sijaan. Tämä mahdollisti joustavuuden haastattelutilanteessa, ja jos jotakin tiettyä tuli mieleen niin se tuotiin esille. Etuna oli myös se, että tätä kautta saatiin esiin haastateltavan omia kokemuksia asiasta.

Teemahaastattelu on kuitenkin muodoltaan hieman strukturoidumpi kuin avoin haastattelu, sillä siinä aiemmista tutkimuksista ja aihepiiriin tutustumisen pohjalta laaditut teemat ovat kaikille haastateltaville samoja, vaikka haastattelun etenemisjärjestys ei välttämättä olekaan sama. Haastattelijan muistiinpanot eivät tulisi olla liian tarkkoja, vaan esimerkiksi ranskalaiset viivat haastattelun aiheista toimivat hyvin ja pitävät keskustelua yllä. Teemahaastattelu vaatii haastattelijalta kuitenkin todella huolellista perehtymistä aiheeseen ja haastateltavan aseman ja tilanteen tuntemista, jotta halutusta teemasta saadaan mahdollisimman paljon tietoa. Haastateltavan valinnassa tulisi myös oltava harkitsevainen. Haastateltavaksi ei kannata valita

ketä vain, vaan sellainen henkilö jolta saadaan mahdollisimman paljon tarkkaa tietoa tutkittavasta asiasta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Teemahaastattelulla pyritään saamaan haastateltavaa kuvaamaan hänen subjektiivisia kokemuksia. Haastattelumetodin ansiosta päästään tutkimaan henkilön tuntemuksia, kokemuksia ja ajatuksia halutusta aiheesta. Teemojen muodostaminen haastatteluun voidaan toteuttaa ainakin kolmella eri tavalla. Yleisin tapa, josta teemat muodostetaan on intuitio. Tämä ei kuitenkaan ole suositeltavin tapa, sillä jos tätä tapaa käytetään pelkästään muodostuu teemoista varsin usein puutteellisia. Haastattelun analysoinnissa tulee myös ongelmia, mikäli teemat perustuvat pelkästään ennakkokäsityksiin, eikä teoreettisia perusteita ole. Teemoja voidaan hakea suoraan myös teoriasta tai kirjallisuudesta. Tällöin teoreettinen käsite muokataan mitattavaan muotoon. Ennen varsinaista haastattelua tulisi tehdä esihaastatteluja, joissa karsitaan pois epäolennaisia asioita ja viilataan kysymysten tai sanojen muotoa. Esihaastattelulla voidaan mitata myös varsinaisen haastattelun keskimääräinen aika. (Hannila & Kyngäs 2008, 3-6.) Testasin haastattelun rungon esihaastattelulla. Kävimme läpi jokaisen teeman ja niiden olennaisuuden. Esihaastattelu oli hyödyllinen myös siinä mielessä, että siitä sai toisen mielipiteen, sekä tuntumaa haastattelun toteuttamiseen.

4.4 Aineiston analyysi

Aineiston analysointiin on monia erilaisia keinoja, jotka määräytyvät yleensä tutkijan omista päätöksistä tutkimuksen alkupuolella. Tutkimusmenetelmät sekä aineiston analyysitavat määrittyvät monesti suoraan tutkimusongelmasta, toki aina näinkään ei ole. (Hirsjärvi ym. 2009, 221.) Hirsjärvi ja Hurme (2000, 136) esittävät analysointiprosessin haastatteluissa käynnistyvän jo itse haastattelun aikana. Tällöin haastattelija voi mielessään jo havainnoida erilaisia teorioita, toistuvuuksia ja malleja tapahtumista. Tässä tutkimuksessa analysointiprosessi lähti käyntiin juurikin haastattelusta, jossa pyrin yhdistelemään asioita jo haastatteluvaiheessa.

Haastattelun jälkeen hallussa oleva aineisto täytyi purkaa. Haastattelu kirjoitettiin puhtaaksi, eli litteroitiin. Teemahaastattelun voi purkaa sanatarkasti tai teema-alueittain, ja kun tässä tutkimuksessa kyse oli yhdestä haastattelusta päätin purkaa tekstin sanasta sanaan. Tämän jälkeen alkoi tekstin lukeminen ja sen analysointi. Jo ennen lukemistakin aineisto on tullut jokseenkin tutuksi sen kuuntelemisessa ja litteroinnissa. Kuitenkin useamman kerran lukemisen jälkeen teksti ja siinä olevat asiat kokonaiskuvassa hahmottuvat paremmin tutkijalle. Aktiivisen lukemisen lisäksi purettua tekstiä olisi suotavaa pohtia yksinkertaisten kysymysten avulla; Kuka, Mikä, Miksi?. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 143.)

Useamman lukukerran jälkeen aineistoa pystyi luokittelemaan ja täten pelkistämään, sekä löytämään asiayhteyksiä. Aineiston pelkistämällä tarkoitetaan siis asioiden tiivistämistä ja epäolennaisten seikkojen poistamista. Tiivistämisen jälkeen pyrin luomaan aineistosta teoreettisia käsitteitä, sekä lopulta kiteyttämään tekstistä asioita jotka vastasivat alkuperäisiin tutkimuskysymyksiin mahdollisimman hyvin.

Kvalitatiivisen haastatteluaineiston raportoinnissa hyödynsin neljää eri vaihetta. Ensimmäisessä vaiheessa asetetaan tutkimusongelma kontekstiin, sekä selvennetään miksi tutkimusongelma on olennainen. Tämän jälkeen kerrotaan hieman tutkimuksen toteutuksesta ja haastateltavasta. Tässä vaiheessa käydään läpi minkälaisista taustoista haastateltava tulee, ja minkä takia juuri hän on valittu haastatteluun. Kolmannessa vaiheessa käsitellään tutkittavaa ilmiötä ja viimeisessä vaiheessa tehdään johtopäätökset saaduista tuloksista, sekä peilataan niitä teoriaan ja aiempiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin. (Hirsjärvi & Hurme, 2000, 192.)

4.5 Väestönmuutos Mäntsälässä

Alla olevassa taulukossa on eritelty tärkeimmät kategoriat tämän tutkimuksen kannalta vuosilta 2015-2018. 2019 vuoden tilastoja ei tässä taulukossa käsitellä, koska tilastokeskuksella ei ole saatavilla näitä tietoja. Kuten taulukosta nähdään, vuosien 2015-2018 ajalta Mäntsälän kunnan väkiluku on siis noussut yhdellä henkilöllä. Kokonaisnettomuutossa vuodet 2017 ja 2018 ovat olleet tappiollisia yhteensä 160 henkilöllä. Kuntien välisistä muutoista pystytään näkemään, että suunta on ollut alaspäin niin ikään vuodet 2017-2018. Kuntien välinen nettomuutto on vuoden 2016 jälkeen laskenut 183 henkilöllä. Kunnan sisäiset muutot ovat pysyneet melko tasaisina vuodesta toiseen, 2016 ollessa vilkkain vuosi jolloin 1482 henkilöä muutti kunnan sisällä.

	Kuntien välinen tulomuutto	Kuntien välinen lähtömuutto	Kuntien välinen nettomuutto	Kunnan sisäinen muutto	Kokonaisnettomuutto	Väkiluvun korjaus	Kokonaismuutos	Väkiluku
Mäntsälä								
2015	1 120	1 114	6	1 391	10	3	64	20 685
2016	1 238	1 178	60	1 482	80	-3	168	20 853
2017	1 188	1 280	-92	1 360	-51	-7	-50	20 803
2018	1 166	1 257	-91	1 388	-109	-7	-117	20 686

Taulukko 3: Väestönmuutokset muuttujina Alue, Vuosi ja Tiedot (Tilastokeskus 2019.)

4.6 Väestönmuutosten ennakkotiedot 2019

Mäntsälän kunnan väkiluku oli vuoden 2019 alussa 20 686, ja väestönmuutosten ennakkotietojen perusteella väkiluku on vuoden loppuun mennessä 20 723. Väestö on siis lisääntynyt vuodessa

49 henkilöllä, ja muuttovoitto-% on 0,2. Ennakkotietoihin on laskettu tosin maahan- ja maastamuutto mukaan. Taulukosta 4 nähdään, että väestönlisäys on noussut vuoden alun kuukausina lukuunottamatta tammikuuta, jolloin väestö pieneni 12 henkilöllä. Elokuusta lähtien väestönlisäys on ollut miinuksien puolella, elokuun ollessa isoin muuttotappiollisin kuukausi väestön lukumäärän pienentyessä 60 henkilöllä. Mäntsälän kunta on saanut maahanmuuton seurauksena asukkaita 41 kappaletta ja maastamuuton puolesta lähtijöitä on ollut 23 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto jäi plussan puolelle 31 henkilön verran. (Mäntsälä 2019j.)

2019	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Tulo- muutto	Lähtö- muutto	Maahan- muutto	Maasta- muutto	Väkiluvun korjaus	Väestön- lisäys	20686
Tammi	14	13	88	94	1	3	-5	-12	20674
Helmi	13	17	101	64	4	0	0	37	20711
Maalis	12	13	73	57	4	3	1	17	20728
Huhti	17	18	102	74	4	2	1	30	20758
Touko	15	13	92	72	8	1	0	29	20787
Kesä	17	11	130	121	4		0	19	20806
Heinä	17	17	97	98	4		0	3	20809
Elo	21	14	110	171	1	7		-60	20749
Syys	10	10	126	138	4	3		-11	20738
Loka	14	26	99	91	5	2	0	-1	20737
Marras	11	15	93	91	1			-1	20736
Joulu	13	15	77	86	1	2	-1	-13	20723
YHTEENSÄ	174	182	1188	1157	41	23	-4	37	
							muutos-%	0,2	
Syntyvyyden enemmitys		-8	Muuttovoitto		49		muuttovoitto-%	0,2	
Kunnan sisäinen muutto		1229	Kuntien välinen muuttoliike		31				

Taulukko 4: Mäntsälän kunnan väestönmuidosten kuukausitilasto 2019. (Mäntsälä 2019j.)

Kuntien välisessä väestönmuidosten ennakkotiedoissa Mäntsälä on yksi neljästä kunnasta Helsingin alueella, jonka väestönlisäys on laskenut 2017 lopusta 2019 loppuun. Taulukosta 5 nähdään, että Mäntsälän muutosprosentti on kuitenkin plussalla 0,2 prosenttia, joka johtuu väestönlisäyksestä pelkästään vuonna 2019. Muutosprosentteissa laskua on tehnyt Hyvinkää, Pornainen, Tuusula sekä Vihti. Eniten kasvua ovat tehneet Sipoo, Kerava sekä Nurmijärvi. Kuntien välisissä muutoissa parasta tulosta ovat tehneet samat kunnat.

Väestönmuutosten ennakkotiedot tapahtumakuukauden mukaan kunnittain 2019

	31.12.2017	31.12.2018	Syntyneiden enemmyys	Kuntien välinen nettomuutto	Netto- maahan- muutto	korjaus	Väestön- lisäys	muutos-%	2019
Hyvinkää	46 739	46 504	-108	-15	79	-5	-49	-0,1	46 455
Järvenpää	42 572	43 410	73	204	41	-17	301	0,7	43 711
Kerava	35 554	36 254	52	328	120	0	500	1,4	36 754
Kirkkonummi	39 170	39 262	22	217	52	0	291	0,7	39 553
Mäntsälä	20 803	20 686	-8	31	18	-4	37	0,2	20 723
Nurmijärvi	42 159	42 665	117	189	30	-10	326	0,8	42 991
Pornainen	5 121	5 068	10	-44	-1	1	-34	-0,7	5 034
Sipoo	20 310	20 666	25	443	29	2	499	2,4	21 165
Tuusula	38 646	38 664	19	-125	50	-3	-59	-0,2	38 605
Vihti	29 054	29 211	53	-109	18	-5	-43	-0,1	29 168

Taulukko 5: Väestönmuutosten ennakkotiedot tapahtumakuukauden mukaan kunnittain 2019.
(Mäntsälä 2019j.)

5 Tutkimuksen tulokset

Työn viidennessä kappaleessa käydään läpi tutkimuksen teemahaastattelu ja siitä saatuja tuloksia. Haastateltavana oli Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n markkinointipäällikkönä toimiva Jyrki Teeriaho. Haastattelun lisäksi käydään läpi keskeisiä syitä Mäntsälän kunnassa tapahtuneelle muuttoliikkeelle viimeisen viiden vuoden aikana, sekä pohditaan miten Mäntsälän kuntaa sekä sen palveluita voitaisiin kehittää entisestään, jotta kunta olisi tulevaisuudessa entistäkin houkuttelevampi kohde muutolle.

5.1 Jyrki Teeriaho- Mäntsälän Yrityskehitys Oy

Tähän tutkimukseen haastateltavana oli Jyrki Teeriaho, joka toimii Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n markkinointipäällikkönä. Vantaalta lähtöisin oleva Teeriaho aloitti työskentelyn markkinointipäällikkönä Mäntsälän kunnalle vuonna 1999, ja organisaatiomuodon muutoksesta 2003 alkaen Mäntsälän Yrityskehitys Oy:lle. Yli 20 vuoden aikana Teeriahon työkuvaan on kuulunut markkinointipäällikkönä yritysten sijoittautumispalvelut, kunnan markkinointi sekä viestintä. Ennen Mäntsälään tuloa Teeriaho on työskennellyt muun muassa Vientikoulutussäätiön koulutussuunnittelijana, Helkama Bica Oy:n markkinointipäällikkönä sekä Juuan kunnan elinkeinoasiamiehenä. Kun pohditaan tämän tutkimuksen keskeisiä tutkimuskysymyksiä sekä tutkimusongelmia, jotka liittyvät muuttoliikkeeseen ja kunnan kehitykseen, on Teeriaho todella pätevä henkilö antamaan omia kokemuksiaan sekä ideoita juuri tähän aiheeseen.

Kuten tässä työssä jo aiemmin esitetyistä taulukoista voidaan todeta, Mäntsälän kunta on tehnyt muuttotappiota vuosina 2017 sekä 2018 muuttovoittoisten vuosien jälkeen. Teeriaho näkee näiden kahden muuttotappiollisen vuoden juontavan juurensa pääkaupunkiseudun vetovoimasta. Teeriaho mainitsee keskustelun edetessä myös Nurmijärvi-ilmiön: ” Sanoisin että tällainen yleinen trendi on, että pääkaupunkiseutu vetää ja niin sanottu Nurmijärvi-ilmiö on kadonnut ”. Nurmijärvi-ilmiöllä Teeriaho viittaa 2000-luvun alkupuolella tapahtuneeseen ilmiöön, jossa suuri muuttoliike suuntautui pääkaupunkiseudulta kaupunkialueiden kehyskuntiin. Nyt trendi on kääntynyt pääläelleen.

Pääkaupunkiseudun vetovoiman lisäksi Teeriahon toinen esiin tuoma trendi, joka on muuttunut on asumisen pienentyminen. Isojen tonttien sijaan nykyään halutaan pienempiä tontteja ja kerrostaloasuminen on yleistynyt. Isojen omakotitalojen rakentamisen trendi on laskussa pääasiallisesti johtuen sen työläästä ylläpidosta josta Teeriaho mainitsee seuraavasti : ” Yleisesti ei ollakaan haluttu enää rakentaa niitä yli 300 neliön omakotitaloja, joita meillä nousi tänne tavattomasti. Tontin hoitaminen on vaivalloista ja aikaavievää. Muuttuvana trendinä on myös mainittava asumisen pienentyminen. Ihmiset eivät välttämättä rakenna enää edes takkaa tai vaikkapa saunaa koteihinsa”. Teeriaho ei kuitenkaan ollut erityisen huolissaan kahdesta muuttotappiollisesta vuodesta todeten, että Mäntsälän kunta ei kuitenkaan ole samanlaisessa tilanteessa kuin osa Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Etelä-Savon kunnista, jotka menettävät valtavasti ihmisiä muihin kuntiin. Odotukset muuttovoittoisista vuosista tulevaisuutta silmällä pitäen ovat olemassa, mutta vuosien 2001-2006 kasvuryntäystä tuskin nähdään.

Haastattelun hetkellä vuoden 2019 väestönmuutosten ennakkotietoja ei vielä oltu saatu kahden viimeisen kuukauden osalta, mutta siihen asti ennakkotiedot olivat muuttovoittoisia. Näytti siis siltä, että Mäntsälän kunta olisi tekemässä jälleen muuttovoittoa kahden vuoden jälkeen. Keskustelu Teeriahon kanssa johti tähän aiheeseen, ja hän totesi Mäntsälän kuntakuvan kohentuneen rutkasti, joka voisi olla osasy syy muuttovoittoiselle vuodelle ja kurssin kääntymiselle. Viihtyvyyteen on panostettu rutkasti, joka näkyy jokimaiseman uudelleen avauksella, kartanon meijerin avauksella jossa on hieno vanha hotelli, sekä uuden torin kupeeseen nousseilla uusilla kerrostaloilla. Kunnan palveluihin Teeriaho vaikutti olevan varsin tyytyväinen, ja varsinkin lapsiperheille Mäntsälä on erinomainen valinta. Koulut ovat hyviä eikä liian täyteen pakattuja, ja päivähoidolle löytyy myös hyviä vaihtoehtoja. Mäntsälän kunnalta löytyy koulutusmahdollisuuksia varsin hyvin. Kunnasta löytyy yläasteesta lähtien lukio, ammattikoulu Keuda sekä Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen korkeakoulu. Eläinlääkäreiden opintojaksot järjestetään Mäntsälässä, koskien siis hyötyeläimiä. Kunnan kirjasto on Teeriahon mukaan hieman liian pieni, mutta kirjaston palvelu on esimerkkillistä. Urheilumahdollisuuksiakin löytyy monipuolisesti, ainoa miinus on että uimahallia ei kunnasta löydy.

Kävimme keskustelua myös yhdestä tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksestä, joka liittyi Mäntsälän kunnan houkuttelevuuden lisäykseen. Teeriaho totesi tähän varsin ytimekkäästi: ”Nimenomaan kehittäisin kulkuyhteyksiä, julkista liikennettä ja panostaisin edelleen viihtyvyyteen”. Kulkuyhteyksiä nimenomaan pääkaupunkiseudun suuntaan olisi toivottavaa parantaa. Tällä hetkellä Mäntsälästä kulkee vain kerran tunnissa juna jolla pääsee Helsinkiin, joten junavuorojen lisäys toisi myös lisää mahdollisuuksia esimerkiksi työssäkävijöille, jotka pendelöivät päivittäin pääkaupunkiseudun ja Mäntsälän väliä. Junaliikenteen lisäys vaikuttaisi Teeriahon mukaan suoraan muuttopäätökseen. Vanhassa loistossaan ei Mäntsälän kunnan bussiliikennekään ole. Aikoinaan Mäntsälä on ollut suomen vilkkain bussiliikennekunta mutta ei enään. Tänä päivänä bussilla pääsee Mäntsälästä Helsinkiin, sekä muutaman kerran päivässä Porvooseen ja Hyvinkäälle. Lahteen linja-autolla ei enää aikaisemman mallin mukaan pääse.

Luonto ja metsät antavat mahdollisuuksia kunnalle, joita Teeriahon mukaan voitaisiin hyödyntää vielä entistä paremmin. Mäntsälän luonnon runsautta voitaisiin hyödyntää enemmän tehokkaammalla markkinoinnilla, ja onhan ympäristöaihe muutenkin noussut isoksi aiheeksi ympäri maailmaa ilmastonmuutoksen myötä. Teeriaho mainitsee myös paikallisten yrittäjien tärkeyden, kun ajatellaan Mäntsälän kunnan tulevaisuutta. Paikalliset yrittäjät tarvitsevat näkyvyyttä, jotta ihmisille riittää jatkossakin palveluita. Teeriaho kertookin, että he ovat MYK:ssa kehittäneet yrityshakemistorobottia omilla verkkosivuillaan, joka auttaisi ihmisiä löytämään verkosta Mäntsälän kunnan palveluita. Loppuun Teeriaho toteaa aiheesta vielä että yritysten palvelut ovat kyllä näkyvillä, mutta näkyvyyden eteen täytyy tehdä vielä enemmän töitä.

Kysyin Teeriaholta myös Mäntsälän kunnan työmarkkinoiden tilanteesta, johon hän vastasi niiden olevan melko hyvät, avoimet työpaikat ovat lisääntyneet. Iso motiivi muutolle on vieläkin työn perässä muutto, joten työpaikkojen saatavuus on iso asia mikäli Mäntsälä mielii pitää asukkaita sekä haalia uusia muuttajia jatkossa. Työpaikkaomavaraisuus ei Mäntsälässä ole samalla tasolla kuin vaikkapa Helsingissä tai Vantaalla jossa se on yli 100%, mutta täytyy myös muistaa että Mäntsälästä pendelöidään muualle töihin melko paljon, jolla on myös oma osansa asiaan. Tilastokeskuksen mukaan Mäntsälän kunnan työpaikkaomavaraisuus vuonna 2017 on ollut 66,4%. Työpaikkaomavaraisuus osoittaa siis tietyllä alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman välisen suhteen. Jos prosentti on yli 100 tarkoittaa se sitä, että alueella olevien työpaikkojen määrä on suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. (Tilastokeskus 2017.) Mäntsälässä tilanne on toisinpäin. Teeriaho mainitsi Mäntsälän kunnan asukkaiden työllistyvän kuitenkin monipuolisesti eri aloille, joten mitään isoa työllisyysongelmaa ei muodostu jos jonkin alan iso firma alkaisi vaikkapa lomauttamaan työntekijöitä hurjasti. Teeriahon mukaan on toki joitakin yrityksiä jotka ovat valitelleet työvoimapulasta tai tietyn paikan täyttämisen vaikeuksista. MYK on järjestänytkin rekrytahtumia isoille Mäntsälään sijoittuville firmoille työllisyyspulan lievittämiseksi.

5.2 Aiemmat tutkimukset Mäntsälän muuttoliikkeestä

Tämän tutkimuksen yksi keskeisimmistä tutkimusongelmista oli kartoittaa viiden vuoden väliltä keskeisimpiä syitä kunnan muuttoliikkeelle. Tutustumalla muuttoliikkeeseen aiheena syvemmin voidaan teoreettiselta pohjalta luoda erilaisia johtopäätöksiä tähän kysymykseen. Tämän tutkimuksen tekeminen huolellisesti edellytti myös sen, että tutustuin jo aiempiin aiheesta tehtyihin opinnäytetöihin. Mäntsälän kunnan muuttoliikkeestä on siis tehty jo aiemminkin opinnäytetöitä, Dzino Libanan aiheena oli Mäntsälän kunnan poismuuton syyt joka ajoittui ajanjaksolle 2014-2015. Samana vuonna myöhemmin Samuli Kuusisto tutki kunnan poismuuttoa, sekä muuttoliikettä aikaväliltä 2017-2018. Viimeisimpänä Jani Berg sekä Jimi Kaisko tutkivat tulomuuton syitä vuosilta 2016-2018.

Edellä mainitut tutkimukset ajoittuvat juurikin tämän tutkimuksen ajankohdalle, joten myös edellisistä tutkimuksista saadut tulokset ovat relevantteja. Kuten jo tämän tutkimuksen teoriaosuudesta voidaan todeta, muuttomotiiviin vaikuttavia tekijöitä on monia. Erilaiset elämäntilanteet, perheessä tapahtuvat muutokset, itsenäistyminen sekä työhön liittyvät syyt ovat osa isoimmista muuton motiiveista. Dzino Libanan (2018, 24-25) tutkimuksessa isoimmat syyt poismuuttoon liittyivät opiskeluun (23%), asunnon vaihtoon (16%), töihin liittyviin syihin (14%) sekä perhesuhteiden muutoksiin (20%). Nämä syyt ovat suurimpia ja yleisempiä, ja ne ovat selitettävissä myös teorian kautta. Libana (2018, 25) osoittaa, että opiskelun takia muuttaneet ovat pääpiirteittäin nuoria aikuisia jotka ovat perheettömiä tai yksin asuvia ihmisiä. Muuttajat ovat lähteneet suurimmaksi osaksi yliopiston tai korkeakoulun omaavaan kaupunkiin, jossa tarjolla on monipuolisemmin koulutusta kuin Mäntsälässä. Opiskeluun liittyen muuttajista 67% oli naisia.

Samuli Kuusiston opinnäytetyössä esille muuton syissä tuli samoja asioita kuin Dzino Libanalla. Neljä suurinta syytä ovat tismalleen samat: asunnon vaihto, opiskelu, työhön liittyvät syyt sekä perhesuhteiden muutos. Isoimpana näistä syistä oli opiskelu, jonka takia 26% vastanneista muutti pois Mäntsälästä. Muutto kohdistuu eniten pääkaupunkiseudulle, jossa työ- ja opiskelumahdollisuudet ovat yksinkertaisesti monipuolisemmat. Helsinkiin muutettiin eniten (13,6%), ja Järvenpää oli toiseksi suurin muuton kohde (12,4%). Nuorten aikuisten tiheästä muuttamisesta kertoo myös se, että miltei puolet Kuusiston kyselylomakkeeseen vastanneista oli alle 30 vuotiaita sekä 26% opiskelijoita. (Kuusisto 2018, 32.) Jimi Kaiskon ja Jani Bergin tekemässä tutkimuksessa tutkittiin Mäntsälän tulomuuttoa vuosilta 2016-2018. Tutkimuksen tuloksia katsellessa tulee kyllä selvästi ilmi, että Mäntsälän kuntaan ei muuteta työpaikan tai opiskelujen perässä. Tulomuuton kyselyyn vastasi yhteensä 221 ihmistä, ja asunnon vaihto keräsi eniten vastauksia kun kysyttiin tärkeintä tulomuuton syytä. Vastanneista jopa 49,8% piti asunnon vaihtoa tärkeänä syynä. Mäntsälään muuttajat hakevat siis sitä, mitä poismuuttajat eivät. Mäntsälään muuttaja suosii omakotitaloja, sekä asunnon hintatasot ovat merkittävässä asemassa muuttopäätöksessä. Mäntsälään muuttajat arvostavat lisäksi kunnan luontoa sekä

maaseutumaista ympäristöä. Kunta on erinomainen lapsiperheille, mutta Bergin ja Kaiskon tutkimuksessa koulujen ja päiväkotipalvelujen ei nähty vaikuttavan merkittävästi muuttopäätökseen. (Berg & Kaisko 2019, 38-52.)

Nämä kaikki asiat jotka aiemmissa tutkimuksissa ovat tulleet esille muuttoliikkeen syiksi, ovat perusteltavissa teoriassa. Opiskelun perässä muuttavat ovat melkein aina nuoria aikuisia, jotka muuttavat yksin kaupunkiin jossa koulutusmahdollisuuksia halutulle alalle löytyy. Opiskelijat eivät usein asu omistusasunnossa joten kynnys muutolle on tästäkin syystä matalampi, muuttokustannukset ovat pienemmät. Perhesiteet ja lapsetkaan eivät nuorien opiskelijoiden muuttomotiiviin vaikuta yhtä useasti kuin vanhemmilla tai perheellisillä ihmisillä. Työperäisistä syistä muuttaminen on edelleen yksi suurimmista motiiveista muutolle. Työttömällä henkilöllä ei ole työpaikan kautta syntyviä siteitä asuinalueeseen toisin kuin työllisellä. Taloudelliset motiivit, mieluisa työpaikka ja tätä kautta paremman elämänlaadun tavoittelu johtaa usein muuttoon. Perhesuhteiden muutokset ovat helposti pääteltävissäkin oleva asia. Perheen lisäys ja tätä kautta tarvittava isompi asunto, perheen pienentyminen lasten muuttaessa pois sekä parisuhteiden muutokset ovat asioita joiden takia muutetaan.

6 Yhteenveto

Tutkimuksen viimeisessä kappaleessa käydään läpi tutkimuksen tuloksista tehtyjä johtopäätöksiä Mäntsälän kunnan muuttoliikkeestä. Kappaleessa käydään myös läpi tutkimuksen luotettavuus.

6.1 Johtopäätökset

Mäntsälän kunta on viimeisen viiden vuoden aikana käynyt läpi vuoristoratamaisen matkan kunnan muuttoliikettä katsottaessa. Kunnan kokonaisnettomuutto lähti laskemaan vuodesta 2017 ja nyt kelkka on kääntynyt viime vuoden ennakkotietojen perusteella taas positiiviselle kannalle. Kun katsotaan kokonaisvaltaisesti vuosia 2015-2019, Mäntsälän kunnan kokonaisnettomuutto on lisääntynyt tässä ajassa yhteensä 38 ihmisellä. Kuntien välinen nettomuutto vuonna 2019 sai kasvua 31 henkilön verran vuosien 2017 ja 2018 miinusjakson jälkeen. Kuntien välinen nettomuutto viimeiseltä viideltä vuodelta toki on -86 henkilöä, eli Mäntsälä on menettänyt muihin kuntiin asukkaitaan. Kunnan sisäiset muutot ovat pysyneet melko hyvin samassa linjassa koko viiden vuoden ajan, ja Mäntsälän kunta on yksi kuudesta kunnasta Helsingin alueella joka on tehnyt positiivista tulosta kuntien välisissä muutoissa vuonna 2019 Järvenpään, Keravan, Kirkkonummen, Nurmijärven sekä Sipoon kanssa.

Aineistonkeruumenetelmänä tässä työssä käytin teemahaastattelua jossa haastateltavana oli MYK:n markkinointipäällikkö Jyrki Teeriaho. Teeriaho oli haastateltavana erittäin mieluisa ja hänellä on kokemusta yli 20 vuotta Mäntsälässä työskentelystä sekä elämisestä. Oli mielenkiintoista kuulla hänen mietteitään sekä ideoita liittyen tähän tutkimukseen. Teeriaho toi erittäin arvokkaita asioita esille hänen omasta perspektiivistä, ja kokonaan minulle uusiakin ja odottamattomia asioita tuli esille. Viiden vuoden aikana Mäntsälän muuttoliikkeelle keskeisiä syitä ovat olleet asunnon vaihdot, perhesuhteisiin liittyvät syyt, työhön liittyvät syyt, itsenäistyminen ja opiskelu. Opiskelu on ollut isoin muuton syy, nuoret aikuiset liikkuvat todella tiheään ja muuttamisen kynnyks on matala. Pääkaupunkiseudun vetovoima on ollut melkoista, ja sinne Mäntsälän kunta on juurikin menettänyt eniten asukkaitaan viiden vuoden sisällä. Isoin syy pääkaupunkiseudun vetovoimaan ovat monipuoliset opiskelu- ja työmahdollisuudet, ja asumisen pientymisen trendi tulee tässä esille, sillä eniten muuttavat ovat juuri yksin asuvia nuoria jotka eivät tarvitse isoja asuintiloja.

Mäntsälän kunta on panostanut runsaasti kuntakuvan parantamiseen ja viihtyvyyteen, joka on mielestäni oikea ratkaisu. Viihtyvyyteen on panostettu joka näkyy uusien palveluiden avaamisella, sekä esimerkiksi uusien kerrostalojen rakentamisella. Teeriaho sanoi olevansa haastattelussa jokseenkin tyytyväinen Mäntsälän kunnan palveluihin, mutta paikallisten yrittäjien näkyvyyttä tulisi parantaa. Harrastusmahdollisuudet ovat kelpoista luokkaa, mutta uimahallin puuttuminen on selkeästi miinus tähän kategoriaan. Kunnan julkinen liikenne varsinkin pääkaupunkiseudun suuntaan on yksi asia joka vaatii selkeästi parannusta. Kerran tunnissa kulkeva junayhteys Helsinkiin ei yksinkertaisesti ole riittävä, ja tämä vaikuttaa suoraan muuttopäätökseen.

Mäntsälään muutetaan asuntojen, maaseutumaisuuden sekä luonnonläheisyyden perässä. Mielestäni nämä seikat ovat niitä asioita, joita pitäisi brändätä enemmän ihmisille jotta muuttovoittoa saadaan tulevaisuudessakin. Liikenneyhteydet pääkaupunkiseudulle tulisi saada monipuolisemmiksi, joka tarkoittaa tiheämpää juna- sekä bussiliikennettä. Nämä asiat tulivat esille myös Teeriahon haastattelussa. Koulutuspalveluita kunnasta toki löytyy, mutta toivottavaa olisi että ne olisivat tulevaisuudessa vielä entistäkin laajemmat. Onhan opiskelun perässä muutto ylivoimaisesti isoin syy muuttoliikkeelle.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Kaikkien tutkimusten lähtökohtana on välttää virheellisten tutkimustulosten syntymistä. Virheiden välttämiseksi tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida. Luotettavuuden arviointiin on olemassa lukuisia eri keinoja, ja tarkoituksena on poistaa sattumanvaraisuus mahdollisimman hyvin tuloksista. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan pitää hyvänä, jos vaikka kaksi tutkijaa päätyy samanlaiseen tulokseen. Toinen tutkimuksen arviointiin kuuluva käsite on validius. Validius pyrkii mittaamaan sitä, kuinka hyvin tutkimuksessa on mitattu sitä mitä alunperin tutkimusongelman ja tutkimusmenetelmän mukaisesti kuuluikin mitata. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231.)

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä oli teemahaastattelu, ja haastattelun luotettavuutta tutkittiin tekemällä esihaastattelu. Esihaastattelun tarkoituksena oli poistaa kysymysten väärinymmärryksen riskiä sekä arvioida haastattelun pituus. Tämän lisäksi pystyttiin muokkaamaan sanajärjestystä, sekä sain tuntumaa haastattelun tekoon. Haastattelun aineisto analysoitiin ja litteroitiin. Analysoidun aineiston tärkeimmät asiat tutkimuksen suhteen pyrittiin tuomaan mahdollisimman laadukkaasti esiin. Haastattelu toi Teeriahon omaa perspektiiviä tähän tutkimukseen, ja hän oli oikea henkilö haastatteluun oman työkokemuksensa kautta. Harmillista jälkeenpäin katsottuna toki on, että haastateltavissa oli vain yksi henkilö tähän tutkimukseen.

Lähteet

Painetut

Elliot, J. Holland, J. & Thomson, R. 2008. The Sage Handbook of Social Research Methods. London: SAGE 2008.

Hirsjärvi, S. Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Korkiasaari, J. & Söderling, I. 2007. Muuttoliike. Teoksessa S. Koskinen (toim.) Suomen väestö. Helsinki: Gaudeamus.

Laakso, S. & Loikkanen, H. 2004. Kaupunkitalous. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus.

Sähköiset

Aro, T. 1997. Muuttoliike keskittyy korkeakoulukaupunkeihin. Viitattu 03.11.2019. http://maine.utu.fi/articles/052_Aro.pdf

Etäisyys. 2019. Etäisyys Helsingistä Mäntsälään. Viitattu 05.10.2019. <https://www.etaisyys.com/etaisyys/helsinki/mantsala/>

Faridi. 2018. Migration Theories: Lee's Push Pull Theory. Viitattu 18.10.2019. <https://rashidfaridi.com/2018/04/05/migration-theories-lees-push-pull-theory/>

Holm, P. Nivalainen, S. Volk, R. 2008. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden esteet ja kannustimet. Viitattu 14.11.2019. https://vnk.fi/documents/10616/622954/J0108_Ty%C3%B6voiman_alueellisen_liikkuvuuden_esteet_ja_kannustimet.pdf/cb6feebd-ca38-4e26-a918-6d28efb9ca81?version=1.0

Jokinen, M. 2016. Historia. Viitattu 29.09.2019. <https://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/historia>

Karttatiimi. Mäntsälän kartta. Viitattu 30.09.2019. <https://mantsala.karttatiimi.fi/?setlanguage=fi&e=25517285&n=6727858.50&r=64&w=&l=opas&o=100>

Karttatiimi. Mäntsälän palvelujen keskittymä. Viitattu 30.09.2019. <https://mantsala.karttatiimi.fi/link/aDZZK>

- Koppa. 2015. Pitkittäistutkimus. Viitattu 07.10.2019. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/pitkittaistutkimus>
- Kytö, H. Kral-Leszczyńska, M. 2013. Muuttoliikkeen voittajat ja häviäjät. Viitattu 29.10.2019. https://kaks.fi/wp-content/uploads/2014/01/Kyt%C3%B6_Kral-Leszczyńska.pdf
- Mäntsälä. 2016. Seurojentalo. Viitattu 30.09.2019. <https://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/historia/seurojentalo>
- Mäntsälä. 2019a. Tietoa kouluista. Viitattu 01.10.2019. <https://www.mantsala.fi/perusopetus/koulut-ja-palvelut>
- Mäntsälä. 2019b. Liikuntapalvelut. Viitattu 01.10.2019. <https://www.mantsala.fi/liikunta-ja-ulkoilu>
- Mäntsälä. 2019c. Työterveyspalvelut. Viitattu 01.10.2019. <https://www.mantsala.fi/tyoterveyshuolto>
- Mäntsälä. 2019d. Lasten ja nuorten liikunta. Viitattu 01.10.2019. <https://www.mantsala.fi/liikunta-ja-ulkoilu/lasten-ja-nuorten-liikunta>
- Mäntsälä. 2019e. Liikuntapaikat keskustassa. Viitattu 02.10.2019. <https://www.mantsala.fi/liikunta-ja-ulkoilu/liikuntapaikat/kaikki>
- Mäntsälä. 2019f. Kulttuuri. Viitattu 04.10.2019. <https://www.mantsala.fi/kulttuuri>
- Mäntsälä. 2019g. Elokuvat. Viitattu 04.10.2019. <https://www.mantsala.fi/kulttuuri/elokuvat>
- Mäntsälä. 2019h. Kartanot. Viitattu 04.10.2019. <https://www.mantsala.fi/kulttuuri/kartanot>
- Mäntsälä. 2019i. Tietoa Mäntsälästä. Viitattu 04.10.2019. <https://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta>
- Mäntsälä. 2019j. Mäntsälän kunnan väestömuutosten ennakkotiedot. Viitattu 06.10.2019. <https://www.mantsala.fi/tiedostot/yleista/yleista/vaesto1019.pdf>
- Nikander. 2014. Laadullinen pitkittäistutkimus ja terveys. Viitattu 12.11.2019. [file:///C:/Users/manni/Downloads/48470-Artikkelin%20teksti-38794-1-10-20150108%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/manni/Downloads/48470-Artikkelin%20teksti-38794-1-10-20150108%20(2).pdf)
- Rauhamaäki. 2013. Kansanäänestys Helsingin seudun kuntarakenteesta. Viitattu 05.10.2019. <https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/taturauhamki/130779-kansanaanestys-helsingin-seudun-kuntarakenteesta/>

Saaranen-Kauppinen, A. Puusniekka, A. 2006. Teemahaastattelu. Viitattu 12.11.2019.
https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

Tilastokeskus. 2017. Kuntien avainluvut. Viitattu 20.02.2020.
<https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2019&active1=505&active2=SSS>

Tilastokeskus. 2019. Nettomaahanmuutto selvästi edellisvuotta pienempää vuonna 2018. Viitattu 20.10.2019. https://www.stat.fi/til/muutl/2018/muutl_2018_2019-06-17_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. 2019. Väestönmuutokset muuttujina Alue, Vuosi ja Tiedot. Viitattu 20.12.2019.
https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__muutl/statfin_muutl_pxt_11ae.px/table/tableViewLayout1/

Julkaisemattomat

Berg, J. Kaisko, J. 2019. Mäntsälän tulomuuton syyt. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Dzino, L. 2018. Mäntsälän kunnan poismuuton syyt. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Hannila, P. Kyngäs, P. 2008. Teemahaastattelu laadullisessa tutkimuksessa. Opinnäytetyö. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia, Helsinki.

Kuusisto, S. 2018. Mäntsälän muuttoliike 2017-2018. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Lakaniemi, J. 2014. Muuttoliike Suomessa: Empiirinen analyysi gravitaatiomallilla. Pro gradu-tutkielma. Oulun Yliopisto, Oulu.

Teeriaho, J. 2019. Markkinointipäällikön haastattelu. 19.12.2019. Mäntsälän Yrityskehitys Oy. Mäntsälä.

Kuviot

Kuvio 1: Opinnäytetyön rakenne	9
Kuvio 2: Leen työntö-veto-malli (Faridi 2018.)	11
Kuvio 3: Suomen muuttoliike vuosina 1993-2018. (Tilastokeskus 2019.)	12
Kuvio 4: Mäntsälän kartta (Karttatiimi 2019.)	20
Kuvio 5: Pääkaupunkiseutu ja sen kehyskunnat (Rauhamäki 2013.)	21
Kuvio 6: Mäntsälän palvelut ympäri kuntaa (Karttatiimi 2019.)	22

Taulukot

Taulukko 1: Muuttoalttiuteen vaikuttavat tekijät ja teoreettinen perustelu vaikutukselle. (Holm ym. 2008, 34.)	15
Taulukko 2: Pitkittäistutkimustraditioiden vertailu (Nikander 2014.)	25
Taulukko 3: Väestönmuutokset muuttujina Alue, Vuosi ja Tiedot (Tilastokeskus 2019.)	27
Taulukko 4: Mäntsälän kunnan väestönmuutosten kuukausitilasto 2019. (Mäntsälä 2019j.) ...	28
Taulukko 5: Väestönmuutosten ennakkotiedot tapahtumakuukauden mukaan kunnittain 2019. (Mäntsälä 2019j.)	29